

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**Nicolai Cavssini Trecensis E Societate Iesv, De Eloqventia
Sacra Et Hvmana**

Caussin, Nicolas

Coloniae Agrippinae, 1626

Isocrates. Capvt XXVII.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-68724](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-68724)

grandiore
solito fuisse
notat Pho-
drus.

μὲν τὸ ἐπιπροσδιότως λέγειν, in eo Isocratis & Demetrio Phalateo iniquior, quibus hæc virtus maxime conuenit, & si quis periculum facere velit, legat orationem Lysiae contra Theomnestum, & ceteros similes, in quibus, quod fati- et abunde, quod delectet, nihil multum inueniet. Vnam eius orationem valde probo, ἐπι- τέρων τοῖς Κορινθίων Βοηδοῖς, reliquæ medio- cres sunt, multæ, & luce, & eius nomine indig- næ viris doctis merito videntur.

Isocrates.

CAPVT XXVII.

Strenula, quæ Isocratis insidet tumulo, me tacente, laudes eius prædicat, & suauitatem commendat eloquentiæ. Hic certe tibiarum fa- bri filius didicit canere maioribus fistulis, ad eloquentiæ natus decora. Quid mirum: Gorgi- am illum Icontinum audiuerat, aureum pla- nê oratorem, sub quo procusa Isocratis lin- gua, dicendi cõsecuta est admirabilitatem. Vo- litabat inprimis gloria, forum & actiones cogitabat, sed vocis gracilitas, frontisque molliti- es hominem à forensi strepitu, in priuatos scho- læ parietes compulit, inter quos eam gloriam aluit, quam nemo postea est cõsequutus: quip- pe eius ludus toti Græciæ dicendi officina, vel certe, vt acutè dictum est à Tullio, equus Tro- ianus fuit, è quo principes nauiter instituti ad eloquentiã, prodierunt: primus enim cœpit mol- lioribus numeris explere sententias, & aurea philosophiæ documenta delicatissimæ oratio- nis intexere floribus, è quibus eam apud sum- mos viros adeptus est gloriam, quã nemo ad- æquauit. Præsenferat primas, veluti orientis ingenij faces diuinus Plato, cum eum tam illu- stri commendat elogio.

Plato in
Phadro.
Platonis
iudicium
de Isocr.

Δοκῆ μοι ἀμείνων, ἢ χαλὰ τοὺς περὶ Λυσί- αν εἶναι λόγους τὰ τ' ὀψέως, ἐλεῖ δ' ἡδὲ γενικώ- τιστε, κεκρατῶσαι, ὥστε οὐδὲν ἀν γ' ἔστι δαυμα- τὸν προῖσθαι τ' ἡλικίας εἰ περὶ αὐτοὺς τε τοὺς λόγους οἷς νῦν ἔπι χερσὶ πᾶνον ἢ παρῶν διενέ- κοι τῆ πῶποτε ἀγαμείνων λόγων, ἐλετε εἰ αὐτῶ μὴ ἀπορησῶ ταῦτα ἐπὶ μείζων ἢ αὐτὸν ἀγοι- ὄρω, δευτέρω, videtur mihi præstantiore in- genij indole, quàm Lysias, quantum qui- dem ex illius scriptis iudicare possumus, & moribus etiam commodioribus temperati- or, & copiosior: itaque nihil mirum, si ab ado- lescentia in arte dicendi viris antecellit

vi puer pueros istdem studijs deditos superat- uit, atque etiam ijs studijs in inime contentus, ad maiora, diuino quodam impetu impellatur. Hæc Socrates in Phædro Platonis, de Isocrate admodum adolescente. Ex quo conijcere licet, qualis vir fuerit, qui tam fecunda initia, ad centesimum vsque annum, quem propè exple- uit viuendo, in continua eloquentiæ exercita- tione perduxit. Cicero certè eum eloquentiæ patrè non veretur appellare: nec inmerito, in- sunt enim in eo summa virtutes, quæ a Dion. Halicarn. colliguntur: inuentio mirabilis, ho- roica magnificentia, illustris argumentorum splendor, dispositio prudens, epicherematum elaborata collocatio, magna vbique styli per- spicuitas, atq; in exprimendis moribus indu- stria, dictio pura, facilis, vltata, verborum summa, quæ potest esse, cõciunitas. Ceterum, vt nihil ex omni parte beatum est, à summis viris, in eo morosa ad satietatem vsq; affecta- tio reprehenditur. Primum enim concursus vo- calium, quæ hiulecam faciunt, orationem, iam religiose vitat, vt nihil supra, licet de eius ora- tione Lucilianum illud dicere.

Isocratio
virtute

Isocratio
virtute

Quam lepidè lexes, composita vt Tesserula om- nes, arte pauimento, atque emblemate vermicula- to.

Deinde figuras, non quidem sententiæ, sed di- ctionis, vt leuiculas antitheses, isocola, home- optora, homeoteleuma, non minus frequenter, quàm illi Iouem Corinthium inculcat: ad summum numerus, & circumscriptos verbo- rum ambitus perpetuò confectatur, vt nunquã videatur acquiescere, nisi periodos impensiore cura tornatas laxius effundat, & mollius. Quod qui nimis pueriliter faciunt, tubicines multos inferciunt orationi. Hæc in Isocrate Dionysi- us animaduertit: Philenicus eundem cum pi- ctore comparat, qui vbique easdem vestes, & philo- ophi- gestus, & ornameta inag inibus appingit. Hic, de Isocrate ronymus Philosophus lectori puero similem iudicium. dicit, quod nulla vnquam acumonia, nulla vo- cis contanteone vtatur. Verum facile potest Isocrates, excusari, si præsertim eius consilium Defendit Isocr. spectetur. Hoc genus dicendy si vsurpasset in foro, iusta reprehensione non caruisset, at ve- rò scribit ad pompam, delectationemque le- gentium: in quo genere quid potest esse nimis elaboratum: Non est hic ars occultanda, quam profitemur, & quam à nobis solum auditores expectant, quanquam in eo non est ineptus, aut nimis Isocrates, quod nimis intèperantur obicit

Philenicus
Isocrate
iudicium

Defendit
Isocr.

obijcit Phileticus: sed suavi magnitudine, & verecunda gravitate totum orationis corpus dispensat, nec vbiq; eodem colorat. Qui nimiam lenitatem obijcit, Hieronymus, videre debuerat, ea esse Mocratis argumenta, quae sedatam requirant orationem; quod si aliter faceret, insaniret, & ad παρτιδύπον, illud, quod tantopere exagitur à Longino, accederet.

Isaas.

CAPVT XVIII.

Dionysius tribuit illi distinctionem puram, accuratam, perspicuam, propriam, onidionem, & cōcisam. uadapav. επιρρη, εκ. φη, κρη, γη, σε, μω.

Isaas genere Chalcidienfis, Athenas profectus Lysiae operam dedit, & ex eius schola politus in forum venit, verborum cōcinnitate, & vi dicendi praecceptorum non dissimilis: quo fit, ut non facile discernantur utriusq; orationes, nisi, quod ait Dionysius Halicarnasensis, Lysiae concionibus gratia quaedam sparsa afflorescat: orationes reliquit sexaginta quatuor, ex quibus extant adhuc decem. In nulla re mihi videtur illustrior, quam quod Demosthenes instituit.

Aeschines.

CAPVT XIX.

Quis Mirmilloni componitur æquimanus? Trax (inquit Horatius) quis Demostheni? Aeschines: hos enim, quasi par gladiatorum comparat M. Tullius: A me (inquit) ut maximis minima conferam gladiatorum par nobilissimum inducitur Aeschines, tanquam Eserminus, ut ait Lucilius:

No spurcus homo, sed doctus, & acer. Cum Placidiano componitur, optimo longè Post homines natos, vel ut Afranius habet: optimus multo.

Post homines natos, gladiator qui fuit vnus.

Nihil enim illo oratore cogitari posse diuinius, quae verba male Henricus Stephanus, vir alioqui eruditus, tribuit Aeschini: nunquam eum diuinum oratorem dixit Cicero, sed Demosthenem: ideo cum Esermino Aeschinem comparat, qui Placidiano longe erat inferior; nam (ut ex Lucilij verbis apparet) Eserminus spurcus homo nominatur, Placidianus longe optimus post homines natos. Eadem similitudine vsus est M. Tullius, cum in causa Gabini, Pompeium violentum, & ut ait ipse, syllaturum, cum Esermino: se vero illi oppositum cum Placidiano confert: Non putasset (inquit) sibi

Pompeius, de illius salute, sed de sua dignitate mecum esse certamen: in urbem introisset, ad inimicitias res venisset; cum Esermino Sānti Placidianus comparatus videret: articulam fortasse mordicus abstulisset. Perperam quoque Erasmus, in adagio, ait fuisse gladiatores per omnia pares: In dissimili enim genere, licet simul cōpositos fuisse, & Luciana, & Cicero-niana declarat. Sic igitur Eserminus Aeschines, qui, ut ait Dion. Halicarn. ἀποτάραθ' ἢ δ' Δημοσθένος, οὐδ' ἴτελέσον ἐλλογῆ πομπαικός ἀμα καὶ δεινός, καὶ οὐ πᾶν ἢ ἐντεχνῶ, καὶ ἴτε παρα τ' φόνιος εὐχερείαι κεχορηγημένῶ, καὶ σφόδρα ἐλαργῆς, καὶ βαρῆς, καὶ ἀνέγκυρος, καὶ πικρῆς. Et, ut cenfer Fabius Quintil. plenior Aeschines, & magis fufus, & grandiori similis quò minus strictus, carnis tamen plus habet, minus lacertorum. Certè Cicero, ut vim Demostheni, suauitatem Mocrati, Lysiae subtilitatem, acumen Hyperidi, sonitum Aeschini tribuit, & restè: Ego si liceat, quod sentio, dicere, hominem arbitror ex histuionia profectum, & naturae viribus satis incitatum, canorum fuisse leguleium, magnum oratorem non puto. Anonymus aliquis author Graecus Demosthenem cum Aeschine perpetua antithesi conferens, Hunc cruentè lacerat, illum profusè laudat. Vide in elogio ad Demosth.

Iudicium Dion. de Aeschina. Idem ab Hermogeno l. 1. de Ideis dicitur copiosus, & γαυρός.

Anonymi iudicium de Aeschina.

Lycurgus.

CAPVT XXX.

Lycurgus orator non ex Rhetorum officina, sed ex Platonis schola processit ad Reipub. gubernacula, quam & bonis legibus informauit, & varijs locupletauit ornamentis. Vir fuit grauis, opulentus, prudens, aequitatis laude supra caeteros omnes praestantissimus: Quippe Lycurgum apud populum nominasse, magnum subsidium patrono videbatur, & hanc iustitiae famam tam constanter seruauit, ut appetente morte, se in senatum deferri curaret, quo rerum suarum gestarum rationem redderet: quod cum grauiter, & sanctè fecisset, vnus Menesaechnus inuentus est, qui redargueret, cuius criminationes cum refutasset, domum reductus excessit e vita. Atheniensi populo periuuendus, Alexandro perinfectus fuit; cuius ἀποτίωσιν cum audisset, Deum iridebat, & euus templo egredienti: us, aqua iustitiae opus esset. In stylo: Εσι δὲ πᾶντος ἀνέγκυρος, καὶ δεινός, καὶ σεμνός, καὶ ὄλος κατηγερός.

Plutar. in 10 orat.

Dionys.